

DÜNYAYA BAKIŞ

Türk Dış Politikasının Temel İlkeleri

UMUT ARIK
(E. Büyükelçi)

21. yüzyılda dünyada uluslararası ilişkilerin şekillenmesinde en önemli rolü oynayacak jeopolitik, stratejik ve ekonomik alan Avrasya olacaktır. Burası Batı Avrupadan, Pasifik Okyanusuna; Kuzey Denizinden, Akdenize, Cebeli Tarıktan, Hint Okyanusuna uzanan bölgedir. Esasen, AB, Rusya, Çin, Türk Dünyası, Arap ve İslam Alemi, İran ve Hindistan gibi önemli varlıkları içeren bu alanda, Afganistan ve Irak müdahalelerinden sonra, dünyanın yegane süper gücü ABD de en etkin varlık olmuştur.

Avrasya'daki tüm gelişmeler bölgenin tam merkezinde yer alan Türkiye'yi yakından ilgilendirir. Diğer bir deyimle dünya Avrasya'daki gelişmeler sonucu yeniden şekillenirken, Türkiye de ilgili etki/tepki ilişkileri içinde yer alacaktır.

Etkin bir dış politika uygulayabildiği takdirde Avrasya'nın önemli güçlerinden biri olması ve dünyanın yeniden şekillenmesinde ulusal çıkarlarını koruyup, geliştirebileceği bir konum kazanması mümkündür. Aksi takdirde bu günkü konumunu dahi kaybedebilir ve ulusal varlığının tehlikeye düşmesi söz konusu olabilir.

Türkiye'nin gerçekçi ve etkin dış politika uygulamalarında ABD ve NATO ile AB ilişkileri yanında komşuları ve kök ve kültür birliği olan bölge ülkeleri en önemli varlıklardır. Bu bağlamdaki ilişkilerde, Türkiye'nin ulusal çıkarları ve bu güne değin sağladığı yaşamsal edininim ve dengeleri korumak gerekir. Bunun yolu, ılımlı, fakat teslimiyetçilikten titizlikle kaçınan, ödün dengelerini dikkatli biçimde koruyan, hayati çıkarlar söz konusu olmadıkça sıcak veya soğuk çatışmaları değil, barışçı çözüm yollarını yeğleyen yaklaşımlardan geçer.

Kendi iç siyasal, ekonomik ve toplumsal dengelerini gereği gibi ve sağlam bir biçimde kurabilmiş olması, Türkiye'nin böyle gerçekçi ve etkin dış politikaları uygulayabilmesinin olmazsa, olmaz koşuludur. O halde etkin bir dış politika için ilk hedef, sağlam iç dengelerin ve uyuşmanın bir an önce sağlanması, iç zıtlık ve çatışmaların sür'atle önlenmesidir.

Ne var ki, Türkiye'nin iç gerginliklerinin bölgesindeki uluslararası gelişmelerden etkilendiği de gerçektir.

Bu nedenle hem etkin bir dış politika hem de iç huzur için, Türkiye'nin komşu-la-rıyla ve bölgedeki diğer etkin varlıklarla olumlu ilişkiler sürdürmesi, güç dengelerini iyi değerlendirmesi, ulusal çıkarlarını teminat altına alabilmek için gerektiğinde bölgedeki gelişmelere müdahil olması lazımdır.

Zamanında ve iyi düşünülmüş bölgesel etkinlikler, ileride Türkiye'yi içinden çıkılması zor iç ve dış sarsıntılardan koruyacaktır. Bu bağlamda, korunamayacak kırmızı çizgiler çizmemek, gerçekleştirilemeyecek tehditler savurmamak, ancak ulusal çıkarların korunması yaşamsal biçimde kaçınılmaz kıldığında, ani ve sonuç alıcı etkinliklerden de asla korkmamak gerekir.

Bu genel anlayış çerçevesinde, Türkiye'nin değişen dünyada kendine yeni bir yer arayan NATO içinde ağırlığını devam ettirmesi ve uluslararası NATO çalışmalarına katılması, bunların olabildiğince Birleşmiş Milletlerle uyumlu biçimde yürütülmesine çaba göstermesi ve bunu sağlamak için de BM içindeki yerini güçlendirmeye çaba göstermesi önemlidir.

AB içinde de yeni dünya koşulları çerçevesinde önemli yeniden yapılanmaların öngörüldüğü açıktır. Türkiye'nin AB ilişkilerini geliştirirken, AB'nin bu günkü yapısı çerçevesinde tam ve eşit bir üye olmak amacından kesinlikle taviz vermemesi, bu statü kazanılmadan ulusal çıkar ve edinimlerinden feragatte bulunmaması gerektiği kadar, yeni AB şekillenmelerinde de ikinci sınıf bir varlığı kabule zorlanamayacak biçimde etkin olması önemlidir.

Komşularıyla ilişkilerinin olumlu bir konuma getirilmesini ve sorun çıkmasının önlenmesini sağlayacak düzenlemelerin korunması, güçlendirilmesi ve gerektiğinde yeni düzenlemelerin kurulması da, sorunların kaynağı aslında başkaları olsa dahi, Türkiye için süregiden gerginlik ve çekişmelerden daha yararlı olacaktır. Zira Türkiye şu an sorunlu ilişkiler sürdürdüğü veya gerginlikler yaşadığı ülkelerden önemli derecede daha güçlü bir konumda olduğu cihetle bu gibi olumlu ve barışçı düzenlemeler görünür bir vadede bu gücü yansıtan yararlı sonuçlar verecektir.

Bu gibi bölgesel düzenlemelerin başında, Doğu Akdeniz, Balkanlar, Karadeniz, Yakın Doğu, Kafkasya yörelerini ilgilendirenler ele alınmalıdır.

Aynı yaklaşımın da yansıtacağı, fakat dünyanın 21. yüzyıldaki yeni şekillenişinde belki de çok daha önde bir yer alacak olan ve Türkiye'nin diğer ilgililere kıyasla çok daha etkin bir varlığı bulunacak, yaşamsal bir düzenleme de kuşkusuz Türk dünyası ile ilgili olmalıdır. Böyle bir düzenleme, getireceği doğrudan yararlar yanında, Rusya, Çin, İran, Arap

ve Islam Alemi, Hindistan ve nihayet, Avrupa Birliği ve ABD açısından da Türkiye'nin goreceli ağırlığını ve değerini önemli ölçüde artıracaktır.

Böyle etkin, uz grl ve tutarlı bir dış politika yaklaşımının uygulanması, uzun vadede için gereği olayların akışı içinde çözülebilecek sorunları, acil ulusal ıkarlarmış gibi sunmaktan titizlikle kaçınmak ve iç denge ve uyumu bir an önce sağlamak yoluyla başlar.

Milletvekillerine Kargo İle Gönderilen Dergimiz T.B.M.M.'ne Sokulmadı

Kapağında Atatürk'ün ağlayan bir resmi bulunan ve altında 1938 - 22. Temmuz.2007 tarihleri yazılı , görüntülü plastik poşet içerisinde Aras Kurye ile milletvekillerinin adreslerine gönderilen Dergimizin 245. sayısı T. B.M.M. ilgilileri tarafından kabul edilmeyerek iade edildi.

Ankara Temsilcimiz, arkadaşımız Devlet eski Bakanı şERİF ERCAN'ın bir hafta süren ilgililer nezdindeki teşebbüsleri dikkate alınmayarak büyük bir inatla dergilerin dağıtımı kabul edilmedi.

Arkadaşımızın T.B.M.M. Genel Sekreteri, Genel Sekreter Yardımcısı ve ilgili Başkan Yardımcısına yaptığı tüm başvurular sonuçsuz kaldı ve dergilerin PTT ile gönderilmesi tavsiyesinde bulunuldu.

Telefonlarımıza çıkmak nezaketinde bulunmayan eski siyaset arkadaşımız T.B.M.M. Başkanı KÖKSAL TOPTAN'ı bu kararından ve tutumundan dolayı kınıyoruz. Bakalım daha ne garipliklere şahit olacağız. Yazıklar olsun...